

**A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság**

Gfv.VII.30.010/2013/5.szám

A Kúria a Dr. Danka Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek a Dr. Antal és Czakó Ügyvédi Iroda által képviselt I.r., II.r. és III.r. alperesek ellen szerződés létrehozása iránt a Debreceni Törvényszéken 3.G.40.097/2011. számon folyamatban volt és a Debreceni Ítéltábla Gf.III.30.264/2012/10. számú végzésével kijavított Gf.III.30.264/2012/5. számú ítéletével jogerősen befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alpereseknek személyenként 190.500 (egyszázkilencvenezer-ötszáz) Ft felülvizsgálati eljárási költséget, valamint felhívásra az államnak 2.520.000 (kettőmillió-ötszázhuszezer) Ft felülvizsgálati eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

i n d o k o l á s

A felülvizsgálati kérelem elbírálása szempontjából irányadó tényállás szerint a perben félként nem álló D Gy Kft-t a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság mint Cégbíróság 2009. november 4-én jegyezte be a cégjegyzékbe. A 2009. november 3-i alapításakor a cég 1.000.000 Ft törzstőkével rendelkezett. Tagjai voltak a felperes 700.000 Ft, K K 200.000 Ft, K T 100.000 Ft névértékű üzletrésszel. Az ugyancsak a perben nem álló P Kft. jogtulajdonos, valamint a D Gy Kft. átvevő 2009. november 20-án együttműködési megállapodást kötöttek az S Sejtműködést Regeneráló Polarizált Fényterápiás Hálózat franchise rendszerű kiépítéséről, működtetéséről, valamint a hálózathoz való csatlakozásról. A szerződő felek rögzítették, a jogtulajdonos kidolgozta a franchise átvevők hálózatában működő

üzleti egységek arculatát, működési rendjét, műszaki feltételeit magában foglaló teljes koncepciót, míg az átvevő, franchise partnerként a jogtulajdonos célkitűzésével azonos célok megvalósítása érdekében jogosulttá válik egy S Fényterápiás Gyógycentrum működtetésére. A szerződés 9.6. pontja szerint a megállapodás hatályba lépésének feltételeként az átvevő kötelezte magát a megállapodás aláírásával egyidejűleg annak írásbeli igazolására, hogy a jogtulajdonos által gyártott, legkevesebb 3 db fényterápiás ágy bármilyen jogcímen (tulajdonjog, bérlet, lízing, szívdességi használat, stb.) használatában van és rendelkezésére áll az általa működtetni kívánt stúdióban. A jogtulajdonos vállalta, ha az átvevő a megállapodásban és annak mellékletében, különösképpen az S Fényterápiás Gyógycentrum Franchise Know-how Tematikai és Arculati Kézikönyvben (a továbbiakban: Kézikönyv) meghatározott kötelezettségének eleget tesz, úgy körzetén belül, térkép által meghatározott területen (D) másik S Fényterápiás Gyógycentrumot nem enged beindítani, mindaddig, amíg ki nem elégített többletkereslet nem merül fel a szolgáltatás iránt.

A P Kft. 3 db S polarizált fényterápiás ágy vételár előlegeként 2009. november 20-án 13.662.000 Ft + ÁFA, mindösszesen 17.077.500 Ft összegről állított ki számlát azzal, hogy az esedékesség időpontja 2009. november 28-a. A D Gy Kft. az esedékességkor nem fizetett, ezt a tartozást 2009. december 10-én az alperesek által rendelkezésre bocsátott pénzüsszegeből egyenlítette ki.

2009. november 27-én, üzletrészenek felosztása után a felperes az I.r. alperesnek 300.000 Ft névértékű üzletrészt 4.290.000 Ft-ért, a II.r. alperesnek 100.000 Ft névértékű üzletrészt 1.430.000 Ft-ért, K K tag 200.000 Ft névértékű üzletrészt a II.r. alperesnek 2.860.000 Ft-ért, K T tag pedig 100.000 Ft névértékű üzletrészt a III.r. alperesnek 1.430.000 Ft-ért eladta. A cégbíróság az ennek következtében beállt tagváltozást 2010. január 10-én a cégjegyzékbe bejegyezte.

Az üzletrész átruházási szerződések megkötésével egyidejűleg a felperes a megmaradt 300.000 Ft névértékű üzletrészeire adásvételi előszerződést is kötött az alperesekkel. Eszerint, felosztást követően az alperesek személyenként 100.000 Ft névértékű, az üzletrészek 10 %-át kitevő üzletrész tulajdonjogát szerzik meg 10.000.000 Ft - összesen 30.000.000 Ft - vételár ellenében. Rögzítették azt is, a felek a felosztást követően létrejött három üzletrész tulajdonjogának átruházására vonatkozó szerződést kizárólag együttesen, egymásra tekintettel kívánják megkötöni. Az alperesek egyenként 1.600.000 Ft - összesen 4.800.000 Ft - vételárrészlet 2009. december 31-éig történő megfizetését vállalták. A személyenkénti további 8.400.000 Ft, - összesen - 25.200.000 Ft vételárhátralék megfizetésére legkésőbb a végleges adásvételi szerződés aláírása napjáig, 2010. május 31-éig voltak kötelesek.

A felek megállapodtak abban is, ha a vevők az előírt határidőn belül hiánytalanul nem fizetnék meg a teljes vételárat, az eladó jogosulttá válik az adásvételi előszerződéstől való elállásra és a végleges adásvételi szerződés megkötésének megtagadására. Rögzítették továbbá, hogy a végleges üzletrész adásvételi szerződés megkötését követően az I. és a II.r. alperes 400.000 - 400.000 Ft, míg a III.r. alperes 200.000 Ft névértékű, mellékszolgáltatást nem tartalmazó üzletrész kizárólagos tulajdonosává válik.

Az üzletrész adásvételi előszerződés megkötését megelőzően a felperes arról tájékoztatta az alpereseket, a D Gy Kft. a P Kft.-vel megkötött szerződése alapján D-ben kizárólagosan jogosult az S Fényterápiás Gyógycentrum működtetésére. Az előszerződés megkötésekor egyébként a Kézikönyvet, a tárgyi eszközök átadására-átvételére vonatkozó listát, más iratokat az alpereseknek nem adott át.

Az alperesek - a III.r. alperes útján - 2009.decemberében 5.000.000 Ft vételárelőleget megfizettek. A végleges adásvételi szerződést azonban utóbb, a felperes 2010. május 31-én kelt írásbeli felszólítása ellenére nem kötötték meg, a teljes vételárhátralékot nem fizették ki.

A felperes kereseti kérelmében arra kérte a bíróságot, a 2009. november 27-én kelt üzletrész adásvételi előszerződés alapján az adásvételi szerződést hozza létre a Ptk. 208. § /3/ bekezdése szerint, s kötelezze az alpereseket külön-külön 8.400.000 - 8.400.000 Ft vételárhátralék, valamint ennek járulékai megfizetésére. Előadta, a szerződő felek az üzletrész vételárát arra figyelemmel határozták meg az előszerződésben, hogy a D Gy Kft. a fényterápiás kezelések végzésére kizárólagos jogokat biztosító franchise szerződéssel rendelkezett. Az alperesek a végleges adásvételi szerződés megkötését jogos ok nélkül tagadták meg, a felperesi írásbeli, a szerződés létrehozására vonatkozó felszólítást válasz nélkül hagyták. Ekként nem hivatkozhatnak arra, hogy az előszerződés megkötése után körülményeikben olyan jelentős változások következtek be, amelyek miatt az elállás, vagy a felmondás joga őket megilleti.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Arra hivatkoztak, az adásvételi előszerződés megkötésekor a D Gy Kft. még nem rendelkezett a perbeli kizárólagos franchise joggal, és a felperes erről nem tájékoztatta őket. Előadták azt is, az üzletrész átruházással érintett társaság könyveibe vagyoni érték, tárgyi eszköz nem került nyilvántartásba vételre. A megvásárolni kívánt üzletrész forgalmi értékkel csak azután rendelkezett, hogy az alperesek 17.077.500 Ft-ot átutaltak a franchise jog tulajdonosának a D Gy Kft. által vele kötött szerződés szerint. Az alperesek előadták azt is, hogy a fényterápiás gyógycentrum működtetéséhez a Kézikönyvet csak 2010. március 11-én kapták meg. Ekkor szembesültek

azzal, hogy a franchise jog kizárólagossága nem zárja ki a fényterápiás készülékek kórházi használatát. A felsorolt tényekre alapítva, kifogás útján megtámadták az adásvételi előszerződést az abban kikötött szolgáltatás és ellenszolgáltatás feltűnő értékaránytalanságára, valamint tévedésre hivatkozással. Állították azt is, hogy a végleges szerződéskötés megtagadásának a Ptk. 208. § /5/ bekezdésében foglalt feltételei is fennállnak.

Az első fokú bíróság a Debreceni Ítéltábla Gf.III.30.053/2011/5.számú végzésével elrendelt megismételt eljárásban meghozott ítéletével a keresetet elutasította.

Jogi álláspontja az volt, a Pp.164. §-ának /1/ bekezdése szerint az alpereseket terhelte annak bizonyítása, hogy az általuk kifogás útján érvényesített megtámadási okok miatt az üzletrész adásvételi előszerződés érvénytelen, arra a felperes jogot nem alapíthat, vagy ennek hiányában a Ptk. 208. § /5/ bekezdése szerinti feltételek fennállnak és a végleges adásvételi szerződés megkötését megtagadhatják.

Az elsőfokú bíróság szerint az alperesek e kötelezettségüknek az elsődlegesen hivatkozott, az előszerződésben kikötött szolgáltatás és ellenszolgáltatás feltűnő értékaránytalanságára vonatkozó állításuk tekintetében eleget tettek. A felperessel egyezően adták elő, az adásvételi előszerződésben az üzletrészek vételárát arra figyelemmel határozták meg, hogy a D Gy Kft. kizárólagos jogokat biztosító franchise szerződéssel rendelkezett az S Sejtműködést Regeneráló Polarizált fényterápiás készülékek működtetésére. Bizonyították azonban, hogy e szerződés, annak 9.6. pontja alapján az adásvételi előszerződés megkötésekor még nem lépett hatályba. A hatálybalépés feltételeként előírtak, a fényterápiás ágyak vételárelőlegének kifizetésére ugyanis ekkor még nem került sor, a pénzüsszeget az alperesek utalták át 2009. december 10-én. Az elsőfokú bíróság ezért azt vizsgálta, a 300.000 Ft névértékű üzletrész a kizárólagos jogokat biztosító franchise jog nélkül képviselt-e 30.000.000 Ft-nyi forgalmi értéket.

Megállapította, a D Gy Kft. számviteli előírásoknak megfelelően vezetett nyilvántartásaiban a franchise jog, egyéb tárgyi eszköz nem szerepelt, a házi pénztárba befizetett törzsbetétek a bankszámlájára nem kerültek befizetésre, azon mindössze 2.000 Ft került átvezetésre, azaz a cégnek nem volt vagyona. Emiatt nem látott módot az előszerződésben megjelölt üzletrész forgalmi értékének megállapítása céljából könyvszakértői vizsgálat elrendelésére. Úgy ítélte meg, a forgalmi értékre vonatkozóan abból vonható le következtetés, hogy a cég alapítására a perbeli előszerződés megkötését megelőzően három héttel került sor. Annak egyetlen üzleti célja, az S Fényterápiás Gyógycentrum franchise hálózaton belüli működtetése volt. A felperes és alapító tagtársai a franchise jog tulajdonosával való szerződés megkötésén túl e

szerződés hatályba lépése, illetve az üzlet működtetése érdekében semmilyen vagyoni hozzájárulást nem teljesítettek.

A 2009.novemberében alapított kft. üzletrésznének forgalmi értékét a jövőbeni üzleti kilátások tükrében, a Nyíregyházán 2009. júliusában alakult, szintén a perbeli franchise hálózaton belül működő M-P Kft. 2009. évi éves beszámolójának adatait figyelembe véve is vizsgálta. Azt állapította meg, hogy az utóbb említett cég 1.000.000 Ft-os jegyzett tőkéjével szemben a saját tőkéje 2009. december 31-én mínusz 10.640.000 Ft volt és a franchise jog ellenértéke vagyoni értékként könyveiben nem szerepelt. Mindezek alapján arra következtetett, hogy a franchise szerződés hatályba lépésének hiányában az előszerződésben megjelölt 300.000 Ft névértékű üzletrész forgalmi értéke még a névértéket sem érte el. Az annak ellenértékeként kikötött vételárat a Ptk.201. § /2/ bekezdése értelmében feltűnően értékaránytalannak tartotta. Alaposnak találta ezért az alpereseknek a Ptk. 236. § /3/ bekezdése szerint, kifogás útján előterjesztett megtámadását. Jogi álláspontja az volt, az ez okból érvénytelen adásvételi előszerződés alapján a felperes nem kérhette a végleges szerződés létrehozását, keresete alaptalan volt. Az elsőfokú bíróság az érvénytelenséget megalapozó, a szolgáltatás és ellenszolgáltatás közötti feltűnő értékaránytalanság megállapítására tekintettel, szükségtelennek tartotta vizsgálni az alpereseknek a tévedéssel, illetve a végleges szerződés megtagadásával kapcsolatos hivatkozásait.

A felperes fellebbezése folytán eljáró ítélőtábla az utóbb hozott végzésével kijavított ítéletével az elsőfokú bíróság határozatát helybenhagyta.

Álláspontja az volt, a törvényszék feltárta a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges mértékben. Abból helytálló jogi következtetéseket vont le, az alkalmazandó jogszabályokat helyesen értelmezte, érdemi döntését teljes körűen megindokolta.

A fellebbezésben foglaltakra tekintettel a másodfokú bíróság hangsúlyozta, a peres felek üzleti akarata arra irányult, hogy a 2009. november 27-én megkötött adásvételi szerződésekkel, illetve az üzletrész adásvételi előszerződésben foglaltak szerint utóbb megkötendő adásvételi szerződéssel az alperesek a D Gy Kft. üzletrészeit teljes egészében megszerezzék. Ez az üzleti cél azonban még nem jelenti azt, hogy a végleges adásvételi szerződéseket és a külön okiratba foglalt adásvételi előszerződést ugyanazon szempontok szerint kellene megítélni és azok osztják egymás jogi sorsát. Abból a tényből, hogy az alperesek a végleges adásvételi szerződéseket nem támadták meg, nem következik, hogy az adásvételi előszerződésben kikötött vételárat sem tartották feltűnően értékaránytalannak. Utalt egyébként az ítélőtábla arra, hogy a jelen per tárgyát a végleges üzletrész adásvételi szerződések tartalma nem képezi.

Úgy ítélte meg, a felperes indokolatlanul tulajdonított jelentőséget annak, hogy őt vételi szándékával a III.r. alperes kereste fel, s tett ajánlatot az üzletrész vételárára is. Az alperesek nyilatkozatai ugyanis egyértelművé tették, a D Gy Kft. üzletrészeinek megvásárlásával az volt a céljuk, hogy megszerezzék az S fényterápiás készülék kizárólagos használatára feljogosító franchise jogot D területére. Az ítélet tábla szerint az elsőfokú bíróság megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy a felperes - az előszerződés 5. pontjában írtak ellenére - a szerződéskötést megelőzően a D Gy Kft. tevékenységéről, az ahhoz kapcsolódó valamennyi jogviszonyról és szerződésről nem tájékoztatta kellő mélységben az alpereseket, akik az előszerződésben kikötött vételárért cserébe azt remélték, a már megvásárolt üzletrészekkel együtt a D Gy Kft. kizárólagos franchise jogához is hozzájutnak. Tisztában voltak azzal, az ő feladatuk lesz az üzlethelyiség kialakítása, illetve őket terheli a fényterápiás ágyak vételárhátralékának kifizetése. Arról azonban nem kaptak tájékoztatást a felperestől, hogy a D Gy Kft. a fényterápiás készülékek vételárának előlegét sem fizette meg, s az azok D területén való alkalmazására vonatkozó kizárólagos jogosultság megszerzése nem zárja ki a kórházi használat lehetőségét.

A másodfokú bíróság hangsúlyozta, a D Gy Kft. és a P Kft. között létrejött együttműködési megállapodás az üzletrész adásvételi előszerződés megkötésekor még nem lépett hatályba. A D Gy Kft. ezért nem is rendelkezett azzal a joggal, melyre a vételár meghatározásakor a felek tekintettel voltak.

Úgy ítélte meg, az elsőfokú bíróság az általa értékelt valamennyi körülmény alapján, különös tekintettel a franchise jognak az előszerződés megkötése időpontjában ki nem fizetett, a fényterápiás ágyak vételárelőlegével megegyező 17.077.000 Ft-os értékére, megalapozottan találta feltűnően értékaránytalannak a 300.000 Ft névértékű üzletrészért kikötött 30.000.000 Ft vételárat.

Az ítélet tábla nem osztotta végül a felperesnek az alperesek „hallgatásából” levont azt a következtetést sem, hogy a per megindításáig az előszerződésben foglaltakat nem tartották sérelmesnek. Utalt arra, az alperesek nagy jelentőséget tulajdonítottak a gyógyterápiás centrum működését biztosító franchise jognak. A felperes helyett ezért vállalták az előszerződés alapján átadott üzletrész vételárelőleg mellett a fényterápiás készülékek vételárelőlegének a franchise jog megszerzését is eredményező kifizetését. Joggal gondolhatták emiatt, a felperes felé további fizetési kötelezettségük nincs. Üzleti céljukat a D Gy Kft.-n keresztül tudták meg valósítani. Nem állt érdekükben az előszerződés megtámadása, csak e perben érdemi védekezésüként - fizetési kötelezettségük elkerülése érdekében - előterjesztett kifogásukban hivatkoztak annak feltűnő

értékaránytalanságára.

A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Elsődlegesen azt kérte a Kúriától, hogy azt helyezze hatályon kívül, az első fokú határozatot változtassa meg, s hozzon kereseti kérelmének helyt adó döntést. Másodlagosan mindkét ítélet hatályon kívül helyezése mellett az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Előadta, a jogerős ítélet a Pp. 164. § /1/ bekezdését, 206. § /1/ bekezdését és a bizonyítékok megjelölését előíró Pp. 221. § /1/ bekezdését sérti. Állította, az alperesek az őket terhelő bizonyítási kötelezettségüknek nem tettek eleget, ennek következményeit nekik kell viselniük.

A felperes szerint az eljáró bíróságok a tényállást tévesen állapították meg, abból nem helytálló jogi következtetést vontak le. Utalt arra, az adásvételi előszerződés megkötésének időpontjában a D Gy Kft. a franchise jogot biztosító szerződést a P Kft.-vel már megkötötte. Elismerte, hogy e szerződés még nem lépett hatályba, de hangsúlyozta, erről az alperesek tudtak. Tudatában voltak annak is, hogy a fényterápiás ágyak vételárának előlegéhez a fedezetet nekik kell biztosítaniuk. Ezt az állítást támasztja alá az is, hogy az előszerződéssel egyidejűleg megvásárolt üzletrészek tulajdonosaként a D Gy Kft. tagjaivá váltak. Az alperesek tagi minőségükben bocsátották a társaság rendelkezésére a P Kft. részére járó vételárelőleget. Mindezek ellenére az előszerződésben kikötött vételár módosítása végett tárgyalásokat nem kezdeményeztek. A felperes tévesnek tartotta a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás feltűnő értékaránytalanságának vizsgálata során azt a kiindulópontot, hogy a fényterápiás ágyak vételárelőlege megfizetésének elmulasztása miatt indokolt ezt az összeget a megvásárolni tervezett üzletrész teljes vételárából levonni, s a tényleges forgalmi értékét legfeljebb az így csökkentett összeggel azonos mértékben lehet megállapítani. Állította, az alperesek maguk nyilatkoztak akként, hogy nem tartották túlzottnak az előszerződés szerinti 30.000.000 Ft vételárat. Indokolatlannak tartotta ezért annak vizsgálatát a perben, hogy az üzletrészre vonatkozó előszerződés megkötésekor a társaságnak milyen tárgyi eszközei és üzleti kilátásai voltak. Véleménye szerint az alperesek egy későbbi, nyilvánvalóan kockázatokkal járó üzlet reményében tettek a vételárra ajánlatot. Később - esetleg már egyértelműbben és egzakt módon rendelkezésre álló gazdálkodási adatok ismeretében - sem vitathatják az így kialakított vételárat. Nem bizonyították, hogy a fényterápiás ágyak általuk biztosított előlegének összegét az előszerződés alapján megvásárolandó üzletrész vételárába be kellett volna beszámítani, vagy erre figyelemmel utóbb azt módosítani kellett volna. Meghatározó jelentőséget tulajdonított annak, hogy az adásvételi előszerződés megkötésére vonatkozó ajánlattal az alperesek keresték meg őt, s miután az üzletrész vételárhátraléknak a megfizetésére

előírt teljesítési határidő lejárt, a fizetési felszólítás ellenére is hallgattak, a kikötött vételárat nem tették vitássá, annak módosítását ekkor sem kezdeményezték.

A felperes utalt arra, az eljárás bíróságok a perbeli üzletrész reális értékét 17.000.000 Ft-ban tartották megállapíthatónak. Ebből az következik, hogy - 4.800.000 Ft megfizetett előleg beszámítása mellett is - mintegy 9.000.000 Ft megfizetési kötelezettség ez esetben is terheli az alpereseket; erre vonatkozóan azonban sem az első-, sem a másodfokú ítélet nem tartalmaz rendelkezést.

Minden alapot nélkülözőnek tartotta az ítéletátlátását azt a következtetést, mely szerint az alpereseknek - mivel üzleti céljukat a D Gy Kft.-n keresztül tudták megvalósítani - nem állt érdekükben az előszerződés megtámadása, s emiatt hivatkoztak csak az ellenük indított perben kifogásként, annak feltűnő értékaránytalanságára. Állította, az alperesek által kialakított vételár nem egzaktan mérhető tényadatokon alapult, egy üzleti kockázatokat is tartalmazó alku eredményeként került kikötésre. A III.r. alperes a fényterápiás ágyak előlegének megfizetését követően, az alperesi fizetési kötelezettség vitatása nélkül adta át részére a megvásárolni szándékozott üzletrész vételárelőlegét.

Az alperesek a felülvizsgálati ellenkérelmükben a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérték. Előadták, amiatt, mert az adásvételi előszerződést nem támadták meg, ez nem jelenti azt, hogy a kikötött vételárat a megvételre kínált üzletrész értékéhez képest ne tartották volna feltűnően értékaránytalannak. Hangsúlyozták, a felperes mindvégig valótlan információkat szolgáltatott részükre.

A Kúria a jogerős ítéletet kizárólag a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta a Pp. 275. § /2/ bekezdése alapján, és arra a következtetésre jutott, hogy az a felhozott okokból nem jogszabálysértő.

A felperes a jogerős ítéletet részben a Pp. 206. § /1/ bekezdésére utalással, a bizonyítékok téves mérlegelésére hivatkozással támadta. A Legfelsőbb Bíróság, illetve a Kúria következetes gyakorlata szerint a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok felülmérlegelésére csak szűk körben, s kizárólag akkor van mód, ha azoknak a másodfokú bíróság általi értékelése iratellenes, okszerűtlen, a logika alapvető szabályainak ellentmondó.

A jelen perben ilyen következtetés nem volt levonható. Az eljárás bíróságok a Pp. 206. § /1/ bekezdésének megsértése nélkül, a bizonyítékokat a maguk összességében értékelték. A tényállást a felek előadása, a tanúk vallomása, a becsatolt, illetve beszerzett okiratok egybevetése alapján okszerű mérlegeléssel állapították meg. Annak elbírálásakor, hogy a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás közötti feltűnően nagy értékkülönbség az

előszerződés megkötésekor fennállt-e, a Legfelsőbb Bíróság PK.267. számú állásfoglalásában kifejtetteknek megfelelően jártak el. Vizsgálták a szerződéskötés körülményeit, miszerint arra az üzletrésszel érintett kft. alapítását követően pár héttel került sor; az annak egyetlen üzleti célját szolgáló franchise joggal a cég még nem rendelkezett; az adóhatósághoz nem jelentkezett be, könyvvitelében tárgyi, vagyoni eszközök nem szerepeltek, bankszámláján mindössze 2.000 Ft volt. Alappal jutottak arra a következtetésre, hogy az együttműködési megállapodás hatályba lépéséhez szükséges feltételeket nem teljesítette. Az elsőfokú bíróság a könyvviteli adatok hiányosságai miatt, illetve vagyon hiányában könyvszakértői vizsgálatot nem rendelhetett el. Helyesen járt el ezért, amikor a kft.-vel azonos tevékenységet folytató, azzal közel egy időben, a szomszédos földrajzi területen működő vállalkozásra vonatkozó számviteli adatokat is mérlegelte annak megállapítása céljából, hogy a perbeli üzletrésszel érintett, vagyontalan társaságnak a jövőre nézve milyen kilátásai voltak, a remélhető nagy nyereség indokolta-e az előszerződésben kikötött összegű vételárat. Az elsőfokú bíróság és az ítéletét helybenhagyó ítélőtábla sem következtetett okszerűtlenül arra, hogy a vizsgált - veszteséget tükröző - adatok alapján is csak az állapítható meg, hogy a megvásárolni kívánt üzletrész forgalmi értéke, legfeljebb a névértéket éri el, az ellenértékeként kikötött 30.000.000 Ft-os vételár túlzott, feltűnően aránytalan. Az alperesek ezért a Pp.164.§ /1/ bekezdése szerint bizonyítási kötelezettségüknek eleget téve, a Ptk.236. § /3/ bekezdése szerint kifogás útján megalapozottan éltek az előszerződés megtámadásához fűződő jogukkal.

Az ismertetett körülmények alapján, az általuk hivatkozott feltűnő értékaránytalanság - mint objektív tény - megállapításának akkor is helye volt, ha a vételár kialakításában - az üzleti kockázat figyelembevételével mellett - az alperesek maguk is tevékenyen részt vettek.

A Kúria utal arra is, az alpereseknek a perindítást megelőző felszólítást követő hallgatása a Ptk. 216. § /2/ bekezdése értelmében nem minősülhetett elfogadásnak. Az előszerződés megtámadásához fűződő joguk azáltal sem enyészhetett el, hogy 2009. decemberében 5.000.000 Ft vételárelőleget megfizettek.

A felperes érvénytelen szerződésre jogot nem alapíthat, ezért a keresetének elutasításáról szóló elsőfokú ítéletet helybenhagyó jogerős ítélet, amely a tényállás alapjául szolgáló bizonyítékokat a Pp. 221.§ /1/ bekezdése szerint maradéktalanul felsorolta, a felülvizsgálati kérelemben megjelölt eljárási szabályokat nem sérti. A Kúria emiatt azt a Pp. 275.§ /3/ bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az érvénytelenségből eredő felek közötti elszámolás a megelőző eljárások tárgya nem volt, ezért a Kúria a felülvizsgálati eljárás során – a felperesi felvetések ellenére – azzal a Pp. 275. § /1/ bekezdése értelmében nem foglalkozhatott.

A Pp. 270. § /1/ bekezdése folytán irányadó Pp. 78. § /1/ bekezdése alapján kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alpereseknek személyenként 190.500 Ft felülvizsgálati eljárási költséget. Ez az összeg a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § /5/ és /6/ bekezdései, továbbá a 4/A. § /1/ bekezdése szerint a kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányosan meghatározott ügyvédi munkadíjat foglalja magában.

A Kúria az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 59. § /1/ bekezdésén, valamint a költségmentesség alkalmazásáról a bírósági eljárásban című 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. § /2/ bekezdésén alapulóan kötelezte a felperest, hogy fizesse meg az állami adóhatóság felhívására az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Budapest, 2013. június 27.

Dr.Pethőné dr.Kovács Ágnes sk.a tanács elnöke, Dr.Szabó Péter sk.előadó-bíró, Dr.Osztovits András sk.bíró